

Teitl Swydd:	Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd (Dirprwy)
Cyflog:	Graddfa PO(D). Swydd llawn amser (bydd gwaith rhan amser yn cael ei addasu yn ôl pro rata).
Treuliau:	Cyfraddau Statudol wedi'u pennu gan yr Ysgrifennydd Cartref
Yn atebol i:	Comisiynydd Heddlu a Throsedd (Y Comisiynydd)
Oriau:	Rhan-amser o fis Awst 2016 ac yn llawn-amser o fis Mai 2017. Oherwydd natur y rôl, disgwylir y cynhelir cyfran o ddyletswyddau gyda'r nos ac ar benwythnosau lle nad oes ad-daliad ychwanegol yn cael ei ddarparu.
Lleoliad:	Pencadlys yr Heddlu, Glan-Y-Don, Bae Colwyn, LL29 8AW
Teithio:	Teithio helaeth yng Ngogledd Cymru ac i rannau eraill o Gymru a Lloegr ar adegau eraill, felly mae trwydded yrru yn hanfodol
Yr Iaith Gymraeg:	Y gallu i gyfathrebu'n effeithiol drwy gyfrwng y Gymraeg yn ddymunol
	See Appendix A
Cod Ymddygiad:	See Appendix B
Dyletswyddau Statudol:	See Appendix C
Meini prawf cymhwysedd ac anghymwyso:	

Crynodeb o'r swydd

- Bydd y Dirprwy yn gyfrifol am gefnogi'r Comisiynydd ym mhob agwedd o'i rôl
 - Gweithio gyda'r Comisiynydd er mwyn gallu cyflawni'r Cynllun Heddlu a Throsedd
 - Rheoli'r prosiect ymgysylltu â'r gymuned ar ran y Comisiynydd
 - I ymgysylltu a gofyn am farn a phryderon pobl Gogledd Cymru
 - Cyfleu y safbwyntiau hyn i'r Comisiynydd a'i staff i sicrhau eu bod yn cael eu hadlewyrchu yng ngwaith y Comisiynydd
-

Trosolwg o'r rôl

Mae Deddf Diwygio'r Heddluoedd a Hybu Cyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 yn galluogi'r Comisiynydd i benodi Dirprwy ac i ddirprwyo swyddogaethau a chyfrifoldebau penodol i'r person hwnnw. Mae'r Ddeddf hefyd yn amlinellu swyddogaethau penodol na ellir eu dirprwyo.

Rôl y Dirprwy, wrth weithio gyda staff eraill y Comisiynydd, yw i ddirprwyo a chefnogi'r Comisiynydd wrth gyflawni ei swyddogaethau gan gynnwys: -

- a. Gweithredu fel cyswllt lleol rhwng cymunedau a'r heddlu
- b. Cynorthwyo wrth osod cyllideb a phraesept yr heddlu a phenderfynu sut y mae cyllidebau lleihau trosedd eraill yn cael eu gwario
- c. Helpu i ddatblygu'r Cynllun Heddlu a Throsedd
- d. Ymrwymo i gytundebau cydweithredu fel y bo angen
- e. Dal y prif gwnstabl yn atebol
- f. Gweithio ar y cyd gyda phartneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol

Ni chaiff y Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd:-

- a. Gyhoeddi Cynllun Heddlu a Throsedd
- b. Pennu amcanion yr heddlu
- c. Mynychu cyfarfodydd Panel Heddlu a Throsedd ar ran y Comisiynydd
- d. Paratoi'r Adroddiad Blynyddol
- e. Penodi neu atal y prif gwnstabl neu alw ar y prif gwnstabl i ymddeol neu ymddiswyddo
- f. Gosod y praesept

Am fanylion llawn o ddyletswyddau statudol y Comisiynydd gweler *Atodiad B*

Cyfrifoldebau allweddol

1. Arwain ar ymgysylltu cymunedol ar ran y Comisiynydd, i ymgysylltu â'r holl gymunedau yng Ngogledd Cymru i sicrhau bod eu barn yn cael ei glywed.
2. Bod yn rhagweithiol wrth wella perthnasau ag ystod eang o randdeiliaid yn y sectorau diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol, i nodi rhwystrau neu nodi cyfleoedd i wella'r broses o gyflwyno rhaglenni sy'n sicrhau canlyniadau gwell i bobl leol.
3. Arwain mentrau ar y cyd gyda phartneriaid a rhanddeiliaid lleol i leihau trosedd a gwella plismona cymunedol.
4. Sicrhau ansawdd y ddarpariaeth o wasanaethau plismona yng Ngogledd Cymru a chefnogi'r Comisiynydd wrth graffu ar effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd plismona yng Ngogledd Cymru.

5. Gweithredu fel llysgennad i'r Comisiynydd ac ymgysylltu â grwpiau cymunedol perthnasol, cyrff cyhoeddus, cynrychiolwyr etholedig a sefydliadau i ddeall anghenion plismona yn y gymuned yn well.
6. I gefnogi'r Comisiynydd wrth sicrhau bod anghenion y gymuned yn cael eu cynrychioli mewn plismona a lle y bo'n briodol yn cyfieithu anghenion y gymuned i weithredoedd a chanlyniadau cyfreithlon.
7. Helpu i roi aelodau Seneddol, aelodau o Lywodraeth Cymru, cynghorwyr, swyddogion y llywodraeth a phartneriaid gwirfoddol a chyfiawnder troseddol eraill ar ben ffordd ynghylch polisi y Comisiynydd.
8. Cynrychioli barn awdurdodedig y Comisiynydd i'r cyfryngau lle bo'n briodol.
9. Ar ran y Comisiynydd, helpu i greu cynigion polisi ac ymateb i ddatblygiadau polisi cenedlaethol. Bydd hyn yn cynnwys ymgysylltu â Chomisiynwyr Heddlu a Throsedd eraill yng Nghymru a Lloegr.
10. Cynorthwyo'r Comisiynydd wrth gysylltu â phrif gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a'i staff a chyfathrebu â sefydliadau ac unigolion ar lefelau rhanbarthol a chenedlaethol.

Rhaid i ddeiliad y swydd fod yn barod i ymgymryd â dyletswyddau ychwanegol sy'n deillio o amgylchiadau newidiol ond nid ydynt yn newid natur na lefel cyfrifoldeb y swydd yn gyffredinol.

Manylion am yr Unigolyn

Nodweddion personol - barn y Comisiynydd

Rwy'n edrych am rywun y gallaf ymddiried yn llwyr ynddynt, rhywun y gallaf ddibynnu arnynt a rhywun sydd â gonestrwydd a barn dda. Rwy'n edrych am rai neu bob un o'r nodweddion canlynol:

- Gallu gwrandao ar bobl a'u sicrhau y bydd eu barn yn cael ei glywed
- Ymdeimlad cryf o annibyniaeth
- Gweledigaeth a'r gallu i feddwl yn strategol ac yn ochrol
- Sgiliau arwain a rheoli
- Y gallu i reoli newid ac i dorri tir newydd
- Gallu rhoi cyflwyniadau a chyfweliadau i'r cyfryngau
- Dealltwriaeth a gwybodaeth dda o faterion cyfoes

Profiad a chymwysterau

- Dealltwriaeth a phrofiad gwych o natur ddaeryddol, cymdeithasol ac economaidd amrywiol yr ardal
- Profiad amlwg o weithio gyda chymunedau amrywiol a gweithio i sicrhau canlyniadau gwell i bobl leol
- Addysg hyd at lefel gradd neu gymhwyster proffesiynol/arbenigol cyfatebol neu brofiad, sy'n dangos eu gallu deallusol i weithredu o fewn rôl cymhleth
- Dealltwriaeth dda a phrofiad o ymdrin â heriau sefydliadol er mwyn sicrhau bod y cydbwysedd cywir rhwng cost a gwerth mewn amgylchedd o leihau adnoddau
- Profiad o lywodraethu sefydliadol a chraffu, gyda dealltwriaeth dda o atebolrwydd
- Profiad o weithio ar draws gwahanol asiantaethau ar lefelau strategol a gweithredol
- Profiad o roi amcanion strategol ar waith

Sgiliau - Hanfodol

- Sgiliau cyfathrebu a chyflwyno o lefel uchel
- Y gallu i ymgysylltu, gwrandao a deall cymunedau ag anghenion gwahanol
- Y gallu i gyflawni ar weledigaeth a nodau strategol
- Y gallu i gymryd ymagwedd gydweithredol wrth gyflawni blaenoriaethau, gan gynnwys datblygu cynigion cydweithio effeithiol gyda sefydliadau perthnasol
- Y gallu i feddwl a gweithredu ar lefel strategol, gan nodi problemau a gosod blaenoriaethau ar lefel sefydliad cyfan a/neu dros gyfnod o amser maith
- Y gallu i gynnal perthynas waith dda gyda sefydliadau partner
- Y gallu i adeiladu perthnasau, dylanwadu a thrafod gyda swyddogion o statws uchel
- Agwedd hyblyg i weithio ar benwythnosau a chyda'r nos yn angenrheidiol
- Rhaid byw yn ardal Heddlu Gogledd Cymru
- Tystiolaeth eu bod yn deall strwythurau, gweithdrefnau a pholisïau gwleidyddol ar lefel leol a chenedlaethol
- Lefel dda o gymhwysedd TG
- Gallu gyrru

Sgiliau - Dymunol

- Ar gyfer y swydd hon mae'r gallu i gyfathrebu'n effeithiol trwy gyfrwng y Gymraeg yn ddymunol.

Rhinweddau

- Yn gallu sicrhau hygrededd, parch a chydabyddiaeth gan gyfoedion a rhanddeiliaid
- Rhannu dyheadau, gwerthoedd ac ymrwymadau'r Comisiynydd
- Y gallu a'r hyder i gymryd cyfrifoldeb personol am benderfyniadau a wneir ac i allu cyfathrebu'r rhain yn effeithiol
- Wedi ymrwymo i saith egwyddor bywyd cyhoeddus (*see Appendix A*)

Cod Ymddygiad

Mae'r Cod Ymddygiad yn golygu y bydd y Comisiynydd a'i Ddirprwy yn cadw at y saith egwyddor a nodir yn y Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus: Adroddiad Cyntaf y Pwyllgor ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus a elwir yn 'Egwyddorion Nolan'.

Anhunanoldeb:

Byddwn yn gwneud penderfyniadau er lles y cyhoedd yn unig. Ni fyddwn yn gwneud penderfyniadau er mwyn elwa yn ariannol neu ennill ddeunyddiau eraill ar gyfer ein hunain, ein teuluoedd, neu ffrindiau.

Uniondeb:

Ni fyddwn yn rhoi ein hunain o dan unrhyw rwymedigaeth ariannol neu rwymedigaeth arall i unigolion neu sefydliadau allanol a all ddylanwadu ar ein perfformiad o ddyletswyddau swyddogol.

Gwrthrychedd:

Wrth gyflawni busnes cyhoeddus, gan gynnwys gwneud penodiadau cyhoeddus, dyfarnu contractau, neu argymhell unigolion ar gyfer gwobrwyon a manteision, byddwn yn gwneud dewisiadau ar sail teilyngdod.

Atebolrwydd:

Rydym yn atebol am ein penderfyniadau a'n gweithredoedd i'r cyhoedd ac yn cyflwyno ein hunain i ba bynnag archwiliad sy'n addas i'n swyddfa.

Bod yn agored:

Byddwn mor agored â phosibl am bob penderfyniad a'r camau a gymerwn. Byddwn yn rhoi rhesymau dros ein penderfyniadau ac yn cyfyngu ar wybodaeth dim ond pan fo budd ehangach y cyhoedd yn berthnasol.

Gonestrwydd:

Mae gennym ddyletswydd i ddatgan unrhyw fuddiannau preifat sy'n ymwneud â'n dyletswyddau cyhoeddus ac i gymryd camau i ddatrys unrhyw wrthdaro sy'n codi mewn ffordd sy'n diogelu budd y cyhoedd.

Arweinyddiaeth:

Byddwn yn hyrwyddo a chefnogi'r egwyddorion hyn drwy arweinyddiaeth a thrwy esiampl ein hunain.

Dyletswyddau Statudol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Prif ddyletswydd y Comisiynydd yw sicrhau fod yr heddlu yn effeithlon ac effeithiol, yn dangos gwerth am arian, yn cwrdd ag anghenion cymunedau gogledd Cymru ac yn fwy na dim yn lleihau trosedd.

Bydd yn gwneud hyn trwy:

- wneud y Prif Gwnstabl yn gyfrifol o ddarpariaeth yr heddlu
- llunio a diweddarau'r Cynllun Heddlu a Throsedd
- pennu cyllideb a phraesept yr heddlu
- ymgysylltu'n rheolaidd â'r cyhoedd a chymunedau

Bydd y Comisiynydd yn gosod cyfeiriad. Mae hyn yn cynnwys:

Gosod cyfeiriad strategol ac atebolrwydd ar gyfer plismona

- gosod amcanion plismona strategol
- yn gwneud yr heddlu'n gyfrifol drwy'r Prif Gwnstabl
- ymgynghori a chynnwys y cyhoedd
- bod yn atebol i'r etholwyr

Gweithio gyda phartneriaid i atal a mynd i'r afael â throseddu ac aildroseddu

- sicrhau bod yr heddlu yn ymateb yn effeithiol i bryderon y cyhoedd a bygythiadau i ddiogelwch y cyhoedd
- hybu a galluogi gweithio cydgysylltiedig ar ddiogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol
- cynyddu hyder y cyhoedd yn y ffordd y mae trosedd yn cael ei lleihau a'i blismona

Galw ar lais y cyhoedd, pobl ddi-amddiffyn a dioddefwyr

- sicrhau bod blaenoriaethau cyhoeddus yn cael eu gweithredu, ymgynghori â dioddefwyr, a bod yr unigolion mwyaf diamddiffyn ddim yn cael eu hanwybyddu
- cydymffurfio â'r Ddeddf Cydraddoldeb
- cyfrannu at adnoddau plismona er mwyn ymateb i fygythiadau rhanbarthol a chenedlaethol
- sicrhau cyfraniad plismona effeithiol ochr yn ochr â phartneriaid eraill i drefniadau cenedlaethol i amddiffyn y cyhoedd rhag bygythiadau trawsffiniol eraill yn unol â'r gofyniad plismona strategol

Sicrhau gwerth am arian

- bod yn gyfrifol am ddsbarthu grantiau plismona gan y llywodraeth ganolog a gosod praesept a godir drwy dreth y cyngor

Meini prawf Cymhwysedd ac Anghymwyso

Detholiad o'r **Police Reform and Social Responsibility Act 2011**

Adran 8 Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd

Dyfyniadau perthnasol o baragraff 8, Atodlen 1, Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011

- 8 (1) Mae'r paragraff hwn yn berthnasol i berson a benodir o dan adran 18 gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i fod yn ddirprwy gomisiynydd heddlu a throsedd.
- (2) Ni ellir penodi unrhyw un o'r canlynol fel dirprwy gomisiynydd heddlu a throsedd-
- a) person nad yw wedi cyrraedd 18 oed ar ddiwrnod yr apwyntiad;
 - b) person sy'n destun anghymhwysiad perthnasol;
 - c) Aelod o Dŷ'r Cyffredin
 - d) Aelod o Senedd Ewrop
 - e) Aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru
 - f) Aelod o Senedd yr Alban
 - g) Aelod o Gynulliad Gogledd Iwerddon
- (3) Mae telerau ac amodau person sydd wedi'i benodi fel dirprwy gomisiynydd heddlu a throsedd yn gorfod darparu i'r penodiad ddod i ben ddim hwyrach na'r diwrnod pan fydd tymor presennol penodiad y comisiynydd heddlu a throsedd yn dod i ben.
- (4) Nid yw Adran 7 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 (penodi staff ar deilyngdod) ddim yn berthnasol i'r dirprwy gomisiynydd heddlu a throsedd.
- (5) Yn y paragraff hwn mae "tymor presennol yn y swydd", mewn perthynas â phenodi dirprwy comisiynydd heddlu a throsedd gan y comisiynydd heddlu a throsedd, yn golygu tymor swydd y comisiynydd ar yr adeg y gwneir y penodiad.
- (6) At ddibenion y paragraff hwn, mae person yn destun anghymhwysiad berthnasol os yw'r person wedi ei anghymwysu rhag cael ei ethol fel, neu fod, yn gomisiynydd heddlu a throsedd o dan-
- a) adran 65(1) (swyddogion yr heddlu, cyflogaeth sy'n gysylltiedig â'r heddlu ac ati), ac eithrio paragraff (e)(ii); neu
 - b) adran 66(1), 3(a)(iii) neu (iv), 3(c) neu 3(d) (dinasyddiaeth, methdaliad, collfarnau troseddol ac arferion etholiadol llygredig neu anghyfreithlon)

Adran 65 Anghymwysu rhag ei ethol neu ddal swydd fel comisiynydd heddlu a throsedd: ar sail yr heddlu

Dyfyniadau perthnasol o Adran 65(1) o Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011

- 65 (1) Mae person wedi ei anghymwysu rhag cael ei ethol fel, neu fod, yn Gomisiynydd Heddlu a Throsedd os yw'r person-
- a) wedi'i anghymwysu rhag bod yn aelod o Dŷ'r Cyffredin o dan adran 1(1)(d) o Deddf Anghymwysu Tŷ'r Cyffredin 1975 (aelodau lluoedd yr heddlu ar gyfer ardaloedd yr heddlu yn y Deyrnas Unedig);
 - b) yn aelod o'r canlynol-
 - (i) *Heddlu Trafnidiaeth Prydain*
 - (ii) *Cwnstablïaeth Niwclear Sifil*
 - c) yn gwnstabl arbennig a benodir-

- (i) o dan adran 27 o Ddeddf yr Heddlu 1996 ar gyfer ardal heddlu neu ardal heddlu Llundain;
- (ii) o dan adran 25 o Ddeddf Diogelwch Rheilffyrdd a Thrafnidiaeth 2003 (Heddlu Trafnidiaeth Prydain)
- d) yn aelod o staff prif swyddog yr heddlu o unrhyw heddlu a gynhelir ar gyfer ardal heddlu;
- e) yn aelod staff i-
 - (i) Gomisiynydd Heddlu a Throsedd
 - (ii) Swyddfa'r Maer ar gyfer Plismona a Throsedd;
- f) yn Faer Llundain;
- g) yn aelod o Gyngor Cyffredin Dinas Llundain neu aelod o staff o'r Cyngor hwnnw yn ei swyddogaeth fel awdurdod heddlu;
- h) yn aelod (yn cynnwys aelod sy'n gadeirydd neu'n brif weithredwr), neu'n aelod staff o-
 - (i) Heddlu Trafnidiaeth Prydain;
 - (ii) Awdurdod Heddlu Niwclear Sifil;
 - (iii) Comisiwn Cwynion Annibynnol yr Heddlu;
 - (iv) yr Asiantaeth Troseddau Difrifol;
 - (v) Yr Asiantaeth Gwella Plismona Cenedlaethol;
- i) dal unrhyw gyflogaeth mewn endid sydd o dan reolaeth y canlynol-
 - (i) corff plismona lleol;
 - (ii) unrhyw gorff a grybwyllir ym mharagraff (h);
 - (iii) prif swyddog yr heddlu ar gyfer unrhyw heddlu a gynhelir ar gyfer ardal heddlu neu ardal heddlu Dinas Llundain;
 - (iv) prif swyddog yr heddlu ar gyfer unrhyw heddlu a grybwyllir ym mharagraff (b).

Adran 66 arall Anghymhwysu rhag ei ethol neu ddal swydd fel comisiynydd heddlu a throsedd: ar sail

Dyfyniadau perthnasol o Adran 66 o Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011

- 66 (1) Mae person yn anghymwys rhag cael ei ethol fel, neu fod, yn gomisiynydd heddlu a throsedd oni bai bod y person yn bodloni'r amod dinasyddiaeth (gweler adran 68)
- (2) Mae person yn anghymwys rhag cael ei ethol fel, neu fod, yn gomisiynydd heddlu a throsedd os yw'r person-
- (a) yn anghymwys rhag bod yn aelod o Dŷ'r Cyffredin o dan adran 1(1)(a) i (c) o'r Ddeddf Anghymhwysu Tŷ'r Cyffredin 1975 (barnwyr, gweision sifil, aelodau o'r lluoedd arfog), neu
 - (b) yn aelod o ddeddfwrfa unrhyw wlad neu diriogaeth y tu allan i'r Deyrnas Unedig.
- (3) Mae person yn anghymwys rhag cael ei ethol fel, neu fod, yn gomisiynydd heddlu a throsedd os:-
- (a) yw'r person hwnnw'n destun-
 - (i) gorchymyn cyfyngiadau rhyddhad dyledion o dan baragraff 1 o Atodlen 4ZB i Ddeddf Ansolfedd 1986; .
 - (ii) gorchymyn cyfyngiadau rhyddhad dyledion dros dro o dan baragraff 5 o'r Atodlen honno;
 - (iii) gorchymyn cyfyngu methdaliad o dan baragraff 1 o Atodlen 4A i'r; Ddeddf honno;
 - (iv) gorchymyn cyfyngiadau methdalau dros dro o dan baragraff 5 o'r Atodlen honno;

- (c) os yw'r person wedi ei gollfarnu yn y Deyrnas Unedig, Ynysoedd y Sianel, neu Ynys Manaw, o unrhyw drosedd garcharadwy (wedi dedfrydu neu beidio i gyfnod o garchar mewn perthynas â'r tramgwydd); neu
- (d) bod y person yn analluog i gael ei ethol yn aelod o Dŷ'r Cyffredin, neu mae'n ofynnol iddo adael sedd yn Nhŷ'r Cyffredin, o dan Ran 3 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (canlyniadau arferion llwgr neu anghyfreithlon).

Adran 68 Cyflwr dinasyddiaeth

Dyfyniad perthnasol o Adran 68 o Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011

- 68 (1) Mae'r adran hon yn gymwys at ddibenion adran 66.
- (2) Bod person yn bodloni amod dinasyddiaeth os yw'r person yn-
- (a) ddinesydd y Gymanwlad cymwys,
- (b) ddinesydd o Weriniaeth Iwerddon, neu
- (c) ddinesydd yr Undeb.
- (3) At ddibenion yr adran hon, mae person yn ddinesydd y Gymanwlad cymwys os yw'r person yn ddinesydd y Gymanwlad a-
- (a) ddim yn berson sydd angen caniatâd o dan Ddeddf Mewnfudo 1971 i ddod i mewn neu i aros yn y Deyrnas Unedig, neu
- (b) yn berson sydd angen caniatâd o'r fath, ond am y tro sydd (neu, yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad, yn cael ei drin i fod) â chaniatâd amhenodol i aros o fewn ystyr y Ddeddf honno.
- (4) Ond nid yw person heb ganiatâd i ddod i mewn neu i aros yn y Deyrnas Unedig yn unig yn rhinwedd adran 8 o Ddeddf Mewnfudo 1971 (eithriadau i'r gofyniad i gael caniatâd mewn achosion arbennig) ddim yn ddinesydd y Gymanwlad cymwys yn rhinwedd isadran (3)(a).
- (5) Yn yr adran hon mae'r ymadrodd "dinesydd yr Undeb" i'w ddehongli yn unol ag Erthygl 20(1) o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.